

Odborná zpráva o postupu prací a dosažených výsledcích za rok 2015

Příloha k závěrečné zprávě za rok 2015

Číslo projektu: TB03MPSV010

Název projektu: Rizikovost ekonomických činností v ČR

Předkládá:

Název organizace: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

Jméno řešitele: Ing. Lenka Svobodová

Obsah:

V Odborné zprávě **popište průběh řešení** projektu se zdůrazněním podstatných skutečností, které během hodnoceného roku nastaly. Popište **řešitelský tým**, jeho aktuální složení a velikost. Zpráva by měla korespondovat s návrhem projektu, měla by být zaměřena především na **způsob řešení, požadované cíle (dílčí) a výsledky dle kategorie RIV**. Obrázky, grafy nebo tabulky jsou jako doplňující část odborné zprávy velmi přínosné. Doporučený počet stran je 10 až 15.

Projekt č. TB03MPSV010
„Rizikovost ekonomických činností v ČR“
Řešení s finanční podporou TA ČR (program BETA)
1. 1. 2015 – 31. 12. 2015 (12 měsíců)
Interní číslo úkolu VÚBP, v.v.i.: 6063
Odborný garant MPSV, odborný gestor – Ing. Jaroslav Hlavín
Hlavní řešitel – Ing. Lenka Svobodová

ZADÁNÍ APLIKOVANÉ VÝZKUMNÉ ČINNOSTI

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., podaným a realizovaným projektem „Rizikovost ekonomických činností v ČR“ (TB03MPSV010) reagoval na výzvu Technologické agentury ČR v poptávkovém řízení na služby v aplikovaném výzkumu, vývoji nebo inovacích ve formě zakázky malého rozsahu zadávanou v souladu s § 6 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, mimo režim tohoto zákona (č. j. TACR/12683/2014; se stanovenou lhůtou pro podání nabídek do 18. 11. 2014).

Konkrétně se jedná o program veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy „BETA“. Cílem programu **BETA** je zdokonalení současných praxí, metodik, regulačních mechanismů, dozorových činností, stejně jako získání nových poznatků, dovedností, služeb, informačních a řídicích produktů a postupů, které budou určeny pro výkon státní správy a povedou k vyšší inovativnosti, tj. ke zvýšení kvality, dovolující zvýšit udržitelnost a prosaditelnost, a též i ke zvýšení hospodárnosti této činnosti. Program podporuje zejména vytváření a inovace modelů, novel právních norem a strategií pro aktuální politiku státu, v národním i evropském kontextu (např. hospodářskou či sociální). Součástí očekávaných výsledků je také návrh metod vyhodnocování účinnosti těchto politik a strategií k získání zpětné vazby a tvorba podkladů pro budoucí směřování politik v rámci zkvalitnění výkonu státní správy a efektivní alokace veřejných prostředků. Výsledky programu a jejich aplikace by měla zkvalitnit politiky státu pomocí analýz a podkladových dokumentů promítnutých do legislativních i nelegislativních předpisů či strategických dokumentů. Specifické cíle programu jsou rozděleny dle potřeb příslušných orgánů státní správy.

Pro **MPSV** je cílem rozšiřování socioekonomické poznatkové základny v oblasti nových faktorů ovlivňujících systémy sociální ochrany obyvatelstva a kvalitu pracovního života, sociálních dopadů integrace ČR do evropských a globálních struktur, sociálně ekonomických dopadů stárnutí populace, české sociální a rodinné politiky a efektivnosti a kvality trhu práce. Specifické cíle resortu vychází z Národního akčního plánu sociálního začleňování, z Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb a Národního programu přípravy na stárnutí (Kvalita života ve stáří). Základem pro výzkumné priority je také Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti (NAP), **Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci České republiky společně se Střednědobými strategickými záměry EU v oblasti BOZP na léta 2007 až 2012.**

Mezi specifické cíle MPSV v sociální oblasti bylo zařazeno - **zvyšovat efektivnost sociálního systému a navrhnout nástroje a opatření podporující trvalé zvyšování kultury bezpečnosti práce i v kontextu odlišných zvyklostí v globalizované společnosti.**

Charakteristika výzkumné potřeby

V současném systému BOZP chybí objektivní, sofistikované stanovení míry rizikovosti jednotlivých odvětví a oborů lidské činnosti. Pro další zefektivnění řízení BOZP (cílené požití nástrojů, alokaci zdrojů, zaměření kontrolní činnosti, stanovení opatření k ochraně zdraví při práci a k omezení rizik možného poškození zdraví apod.) je třeba výzkumné a analytické kapacity a činnosti zaměřit na řešení dané problematiky. Konkrétně se bude jednat o zcela nové, originální stanovení údajů (hodnot, koeficientů, vah apod.) rizikovosti jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) s využitím výsledků výzkumu změn charakteru práce, pracovních činností, rizikových faktorů práce, detailních analýz pracovní úrazovosti, smrtelné úrazovosti a dalších databází a registrů (nemoci z povolání, kategorizace prací, invalidní důchody, nemocnost atd.). Výsledky řešení mohou být významným přínosem pro ovlivňování pracovních podmínek a snižování počtu pracovních úrazů a chorob z povolání.

Současný vstupní stav poznání a předchozí řešení

V současnosti je rizikovost ekonomických činností nastavena a zohledněna vyhláškou ministerstva financí č. 125/1993 Sb., v platném znění (kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání) pro potřeby pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, které je zaměstnavatel povinen za své zaměstnance odvádět spolu s pojistným na sociálním zabezpečení a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti. Pojistné si vypočítává zaměstnavatel vynásobením příslušné sazby určené podle OKEČ převažující činnosti vykonávané zaměstnavatelem (příloha vyhlášky MF č. 125/1993 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků) a základu, který je shodný s vyměřovacím základem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Zaměstnavatelé jsou povinni určit sazbu pro výpočet pojistného dle OKEČ (sazebník je přílohou vyhlášky MF č. 125/1993 Sb.) i přes tu skutečnost, že ČSÚ klasifikuje činnosti dle CZ NACE. Lze uvést příklad „ocenění“

rizikovosti: OKEČ (kód a název ekonomické činnosti) – sazba z vyměřovacího základu v promile 10.1 Dobývání černého uhlí včetně výroby černouhelných briket (=50,4); 15.1 Výroba masa a masných výrobků (=9,8); 02 Lesnictví, těžba dřeva a přidružené služby (=8,4). Příklady konkrétních údajů ze statistik, zpráv, registrů apod.: Stav a vývoj pracovní úrazovosti a nemocí z povolání - Nejvyšší četnosti pracovních úrazů se objevují u odvětví (nejrizikovější odvětví) – Zemědělství (A), Zpracovatelský průmysl (C), Zásobování vodou a činnost s odpady (E). Průměrné procento pojištěnců nepřítomných na pracovišti pro PÚ je nejvyšší v Zemědělství (A), Těžbě a dobývání (B), Dopravě (H) a Zásobování vodou a činnost s odpady (E). Změna charakteru rizik spojená se změnou charakteru práce (od fyzicky namáhavé s rizikem fyzického úrazu k psychosociálně náročné s rizikem dlouhodobé psychické zátěže a neúměrného stresu s možným promítnutím do zvýšení obecné nemocnosti), strukturou pracovních činností zejména dochází k postupné změně poměru manuální práce a nemanuální práce s růstem podílu nemanuální práce v ČR. Ze statistických údajů dle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO lze uvést, že v současné době 38,3 % (1 875,7 tis. osob) zaměstnanců vykonává činnosti s převahou manuální práce (hlavní třídy 6 až 9), s převahou nemanuální práce 46,1 % (2 262,5 tis. osob) zaměstnanců a v tradičních službách kombinující manuální i nemanuální činnosti vykonává práci 15,3 % (749,1 tis. osob) zaměstnanců. Nemoci z povolání v ČR (2011, ÚZIS, SZÚ, Národní registr nemocí z povolání) - nejčastěji onemocněli pracovníci v odvětví ekonomické činnosti „těžba a dobývání“ (186 případů), dále následovala odvětví „zdravotní a sociální péče“, odvětví „výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků“. Nejčastěji onemocněli pracovníci zařazení podle Klasifikace zaměstnání (CZ ISCO) do hlavní třídy č. 8 s názvem „Obsluha strojů a zařízení, montéři“ (celkem 486, tj. 40,2 % případů) a do hlavní třídy č. 7 s názvem „Řemeslníci a opraváři“ (celkem 413, tj. 34,1 % případů). Zdravotní rizika pracovních podmínek a jejich důsledky jsou monitorovány prostřednictvím registru pod zkratkou KaPr dále prostřednictvím Národního zdravotního registru nemocí z povolání (NRNZP) a Registru profesionálních expozic karcinogenům (REGEX). V posledních letech je riziko dle kategorizace 2R+3+4 v ČR ohroženo cca 10 % nemocensky pojištěných osob (zaměstnanci, OSVČ). Průměrný počet evidovaných osob v kategorii 4 - na vysoce rizikových pracovištích v letech 2007 – 2012 se pohyboval ve výši 16,5 tis. osob/rok.

Identifikační kódy obdobného a souvisejícího projektu nebo výzkumného záměru v IS VaVal: HC212/11

Předpokládaný uživatel výsledků

Uživatелеm výsledků je předkladatel (garant) výzkumné potřeby MPSV, Rada vlády pro BOZP a její členové – zástupci ústředních orgánů státní správy, sociálních partnerů a dalších institucí. Výsledky řešení projektu budou dále použity MPSV pro tvorbu Národní politiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která je průřezovým strategickým dokumentem ve vztahu k ostatním resortním působnostem. Z Národní politiky BOZP vychází realizační dokument Národní akční program BOZP pro vymezená období. V nich jsou stanovovány konkrétní krátkodobé a střednědobé úkoly a opatření včetně termínů a odpovědností za jejich plnění. Výsledky budou rovněž sloužit pro cílenou kontrolní a dozorovou činnost Státního úřadu inspekce práce nejrizikovějších pracovních činností a pracovních míst.

CÍL

Cílem řešení projektu je:

- stanovení rizikovitosti ekonomických činností (dle CZ-NACE) na základě ocenění potenciálních nebezpečí vzniku poranění člověka či poškození jeho zdraví v pracovních systémech za účelem případné novelizace právních předpisů;
- zaměření na potřeby v oblasti ochrany zaměstnanců před pracovními úrazy a nemocemi z povolání, které vyplynou z výzkumu charakteru práce, pracovních činností, rizikových faktorů práce, detailních analýz pracovní úrazovosti, smrtelné úrazovosti a dalších databází a registrů.

ŘEŠITELSKÝ TÝM

Členové výzkumného týmu: Ing. Lenka Svobodová, Ing. Iveta Mlezivová, MUDr. Eva Hanáková VÚBP, v.v.i.;

Další členové výzkumného týmu: Hana Hlavičková, Mgr. Alena Horáčková, Ing. Petr Mrkvička, Jan Pleskanka prom. mat., CSc., Eva Franceová; Jakub Růžička, Filip Holub, Petr Příbyla (specialisté IT/IS); Kamila Myšková (ekonom) (zaměstnanci VÚBP, v.v.i.);

Externí spolupráce: Doc. MUDr. Pavel Urban, CSc., Státní zdravotní ústav

POŽADOVANÉ VÝSLEDKY

(1) Název výsledku: Návrh opatření pro prevenci (zpráva)

Druh výsledku: Hneleg - výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele

Termín dosažení výsledku: 12/2015

Popis výsledku: Zpracování výstupní závěrečné zprávy obsahující výsledek charakteru Hneleg (výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence MPSV) týkající se přehodnocení rizikovitosti práce v návaznosti na nový systém CZ-NACE s ohledem na změny výskytu a charakteru rizik i důsledků nízké úrovně prevence BOZP. Ve zprávě budou předloženy návrhy opatření, nástroje a postupy včetně návrhu informačních a osvětově propagačních materiálů pro podporu správné praxe pro prevenci v nejrizikovějších ekonomických činnostech.

(2) Název výsledku: Návrh certifikované metodiky k rizikovosti ekonomických činností

Druh výsledku: Nmet – certifikovaná metodika

Termín dosažení výsledku: 12/2015

Popis výsledku: Zpracování návrhu certifikované metodiky obsahující systém ekonomických činností dle CZ-NACE s novým objektivním ohodnocení rizikovosti práce. Metodika bude předložena MPSV k 30. 9. 2015 a současně bude požádáno prostřednictvím odborného garanta projektu o udělení příslušné certifikace. Splnění požadovaného výsledku řešeného projektu ze zadávací dokumentace ve znění: Nmet – certifikovaná metodika – obsahující systém ekonomických činností dle CZ-NACE s novým objektivním ohodnocení rizikovosti práce.

POPIS PRŮBĚHU A ZPŮSOBU ŘEŠENÍ PROJEKTU V ROCE 2015

K řešení problematiky byly zejména použity metody: sekundární analýza, matematicko-statistické metody, syntéza a aplikace poznatků, modelování, tvorba metodiky a doprovodných textů. Dosažení cílů bylo realizováno prostřednictvím logicky provázaných kroků. V první fázi se jednalo o soustředění informačních zdrojů a pramenů, provedení sekundární analýzy datových souborů, vyhodnocení dokumentů, zpráv, statistik (verifikace, evaluace). Postupně bylo realizováno zpracování vybraných dat a jejich interpretace, příprava časových řad a jejich grafické podoby; dále byla provedena syntéza a vyhodnocení výsledků, příprava textového a grafického zpracování návrhu metodiky a výstupní zprávy (vč. návrhů opatření, nástrojů, postupů pro prevenci) v tištěné i elektronické podobě. Těmito postupy byla dokončena příprava platformy pro implementaci aktuálních výzkumných zjištění do zpracování požadovaných výstupů, do tvorby modelu včetně konkrétní aplikace a sestavení návrhu Metodiky pro certifikaci.

Při zahájení prací byla vyhodnocena a maximálně eliminována možná rizika neúspěchu řešení projektu. V průběhu řešení projektu bylo zajištěno jeho systém řízení, průběžná kontrola, administrativní vedení a technická podpora, nastavení systému a založení dokumentace pro sledování plnění (požadavky zadavatele), ekonomické/účetní záležitosti, sestavení plánu pracovních a koordinačních schůzek, konkretizace úkolů a činností členů týmu apod. Výsledky řešení projektu, včetně návrhu metodiky byly předloženy k diskuzi na kontrolních dnech.

KONKRÉTNÍ POSTUP ŘEŠENÍ

Konkrétní postup řešení byl následující: Řešitelský tým postupoval dle schváleného projektu, jeho harmonogramu, obsahu a cílů jednotlivých etap tj. tak, jak je uvedeno v následujícím textu.

HARMONOGRAM

Název činnosti		
Č.	Rok 2015	Měsíc
1)	Etapa č. 1 - Nastavení systému řízení (administrativa, dokumentace projektu); webové stránky projektu, interní plán pracovních schůzek	M1-M2
2)	Etapa č. 1 - Soustředění informačních zdrojů (vlastní, dostupné - verifikace, evaluace)	M1-M2
3)	Etapa č. 1 - Analýzy a vyhodnocení zdrojů, statistiky (časové řady, trendy, grafická vyjádření)	M2-M3
4)	Etapa č. 2 - Vytvoření obecného modelu rizikovosti	M4-M6
5)	Etapa č. 2 - Zpracování míry rizikovosti odvětví a oborů (konfrontace se srovnatelnými statistikami)	M5-M7
6)	Etapa č. 3 - Zpracování návrhu certifikované metodiky (Nmet)	M8-M9
7)	Etapa č. 3 - Předložení metodiky - žádost o udělení certifikace	M9
8)	Etapa č. 4 - Zpracování návrhů opatření, nástrojů a postupů pro osvětu a prevenci v nejrizikovějších ekonomických činnostech	M10-M12
9)	Etapa č. 4 - Zpracování závěrečné zprávy (Hneleg)	M11-M12

Podrobnější specifikace činností v rámci plánovaných etap

Etapa č. 1 (01/2015 – 03/2015)

Administrativní práce, založení a zprovoznění **dokumentace projektu v systému řízení**, zpracování a spuštění **webové stránky** projektu; sestavení interního plánu pracovních schůzek a koordinace činností týmu řešitelů a dalšího personálu (vč. uzavření příslušných smluv). Zpřesnění konceptu řešení problematiky. Vymezení okruhu shromažďovaných údajů, soustředění **vlastních** (vč. výstupů ze zpracovaných analýz dataminingu VÚBP, v.v.i.) a **dostupných informačních zdrojů** (statistik, registrů, rejstříků, informačních systémů), které se přímo nebo okrajově dotýkají BOZP (bezpečnost práce, ochrana zdraví, úrazovost a nemocnost, diagnózy onemocnění, expozice fyzických osob faktorům pracovního a životního prostředí, výsledky kontrolní činnosti SÚIP, prevence závažných havárií, požární ochrana, ochrana životního prostředí apod.). Provedení **analýzy a vyhodnocení zdrojů, zpracování příslušných statistik - dlouhodobých řad, jejich trendů i nově nastupujících směrů v charakteru vykonávaných pracovních činností a jejich rizik** (zaměstnanost, pracovní úrazovost, nemocnost, rizikovost práce apod.). Vše bude zpracováno dle jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE).

Etapa č. 2 (04/2015 – 07/2015)

Vytvoření **modelu rizikovosti jednotlivých ekonomických činností** v rámci systému Klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE s využitím výstupů zpracovaných v první etapě, dále s využitím výsledků realizovaných výzkumů VÚBP, v.v.i. změn charakteru

práce, pracovních činností, rizikových faktorů práce, detailních analýz pracovní úrazovosti, smrtelné úrazovosti a dalších databází a registrů (nemoci z povolání, kategorizace prací, invalidní důchody, nemocnost atd.). Objektivizované údaje budou také konfrontovány například se srovnatelnými statistikami Slovenska a s realizovanými výzkumy VÚBP, v.v.i. zejména ve spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR, Centrem pro výzkum veřejného mínění, které byly zaměřeny na kvalitu pracovního života, cenu zdraví (subjektivní percepce pracovních rizik, akceptovatelné riziko související s prací z reálného chování na trhu práce, indikátor subjektivně vnímané kvality pracovního života v ČR). Dle obecného modelu budou **zpracovány konkrétní údaje míry rizikivosti jednotlivých odvětví a oborů lidské činnosti.**

Etapa č. 3 (08/2015 – 09/2015)

Zpracování **návrhu certifikované metodiky** obsahující systém ekonomických činností dle CZ-NACE s novým objektivním ohodnocení rizikivosti práce. Metodika bude předložena MPSV k 30. 9. 2015 a současně bude požádáno prostřednictvím odborného garanta projektu o udělení příslušné certifikace. Splnění požadovaného výsledku řešeného projektu ze zadávací dokumentace ve znění: **N_{met} – certifikovaná metodika – obsahující systém ekonomických činností dle CZ-NACE s novým objektivním ohodnocení rizikivosti práce.**

Etapa č. 4 (10/2015 – 12/2015)

Zpracování výstupní závěrečné **zprávy obsahující výsledek charakteru H_{neleg}** (výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence MPSV) týkající se **přehodnocení rizikivosti práce** v návaznosti na nový systém CZ-NACE s ohledem na změny výskytu a charakteru rizik i důsledků nízké úrovně prevence BOZP. Ve zprávě budou předloženy **návrhy opatření, nástroje a postupy včetně návrhu informačních a osvětově propagačních materiálů pro podporu správné praxe pro prevenci v nejrizikovějších ekonomických činnostech**

Díličí cíle etap byly řešitelským týmem splněny.

Činnosti byly průběžně koordinovány prostřednictvím pracovních schůzek a přímých kontaktů členů řešitelského týmu. Jednotlivé etapy, stanovené činnosti, naplňování díličích cílů, požadovaných výstupů byly postupně podrobněji rozpracovány do jednotlivých úkolů, kroků a aktivit s jasnou odpovědností a termínem plnění. Monitorování a důsledná kontrola plnění díličích cílů a příslušných činností byla prováděna v intervalech dle jednotlivých etap harmonogramu projektového návrhu. Realizované pracovní schůzky řešitelského týmu a **kontrolní dny** v roce 2015 za účasti **odborného garanta MPSV a jeho odborného gestora** jsou uvedeny v následující tabulce (zázpisy jsou u řešitele):

Číslo schůzky	Datum	Hodina	Místo
1.	22. 1. 2015	14:00	VÚBP, v.v.i., Jeruzalémská 9
2.	9. 4. 2015	14:00	VÚBP, v.v.i., Jeruzalémská 9
3.	30. 7. 2015	14:00	VÚBP, v.v.i., Jeruzalémská 9
4.	17. 9. 2015	15:00	VÚBP, v.v.i., Jeruzalémská 9

5.	10. 12. 2015	14:00	VÚBP, v.v.i., Jeruzalémská 9
----	--------------	-------	------------------------------

V průběhu řešení projektu byly dále práce se širším týmem dle konkrétní potřeby operativně koordinovány prostřednictvím osobních schůzek a elektronicky (email).

Zřízeny byly webové stránky projektu na adrese: <http://www.vubp.cz/rizikovost-odvetvi/>. Odbornému garantovi projektu, členům týmu a externím spolupracovníkům bylo sděleno heslo k přístupu do interních složek na tomto webu (úložiště interních materiálů).

RIZIKOVOST EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V ČR

O PROJEKTU
Vítejte na stránce, která byla vytvořena pro potřeby projektu **Rizikovost ekonomických činností v ČR**. Stránka bude sloužit zejména k publikování aktuálních informací o tom, co se v rámci projektu řeší, ke sdělení vytvořených materiálů apod.

Stránky pro členy týmu

Doba řešení projektu
1. 1. 2015 – 31. 12. 2015

Řešitel projektu
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.
Vedoucí řešitelského týmu:
Ing. Lenka Svobodová, svobodoval@vubp-praha.cz

Cíle řešení projektu
Cílem řešení projektu je:
- stanovení rizikovosti ekonomických činností (dle CZ-NACE) na základě ocenění potenciálních nebezpečí vzniku poranění člověka či poškození jeho zdraví v pracovních systémech za účelem případné novelizace právních předpisů.
- zaměření na potřeby v oblasti ochrany zaměstnanců před pracovními úrazy a nemocemi z povolání, které vyplnou z výzkumu charakteru práce, pracovních činností, rizikových faktorů práce, detailních analýz pracovní úrazovosti, smrtelné úrazovosti a dalších databází a registrů.
The aim of the project solution:
- determining of the risk of economic activities (according to NACE) based on the valuation of potential risk of injury to person or damage to his health in the working systems in order to prospective amendment of legislation.
- focus on the need of the protection of workers from occupational accidents and occupational diseases that arise from the research of the work character, work activities, risk factors of work, detailed analysis of work-related injuries, fatal accidents and other databases and registers.

Klíčová slova: Economic activities; NACE; occupational risks; accident; incident rate.

Kontakt
Správce stránek je zaměstnanec VÚBP, v.v.i., Jakub Růžička (ruzicka@vubp-praha.cz), na kterého se obraďte se svými připomínkami, návrhy a technickými záležitostmi.

Přehled konání a rámcového obsahu pracovních schůzek a kontrolních dnů (zápisy jsou řádně uloženy v dokumentaci u hlavního řešitele).

- **1. pracovní schůzka**

Datum zasedání: 22. 1. 2015

Přítomni: Ing. Jaroslav Hlavín (MPSV, OG), Ing. Lenka Svobodová (VÚBP, v.v.i.), Ing. Iveta Mlezivová (VÚBP, v.v.i.)

Průběh: Úvodní schůzka hlavních řešitelů s OG probíhala dle následujícího programu:

- Administrativní a organizační záležitosti, konkretizace formy spolupráce a plán schůzek s odborným garantem
- Projednání harmonogramu a informace o průběhu přípravy jednotlivých etap řešení projektu; předpokládané zapojení dalších spolupracovníků a odborníků při řešení; informace o zahájení, průběhu a naplňování první etapy M1 – M3 (leden-březen 2015).
- Různé

V průběhu jednání byly připomenuty cíle řešení projektu. Dále bylo předmětem jednání, jak bude v průběhu řešení projektu konkrétně zajištěno jeho řízení, průběžná kontrola, administrativní vedení a technická podpora; nastavení systému a založení dokumentace

pro sledování plnění (požadavky zadavatele), ekonomické/účetní záležitosti, sestavení plánu pracovních a koordinačních schůzek, konkretizace úkolů a činností členů týmu apod. V dalším bodu jednání byla provedena rekapitulace hlavních činností dle schváleného harmonogramu, připomenut obsah jednotlivých etap a požadované výsledky dle schváleného projektu. Projednáno bylo předpokládané zapojení dalších spolupracovníků a odborníků při řešení. Řešitelský tým VÚBP, v.v.i.: Ing. Lenka Svobodová, Ing. Iveta Mlezivová, MUDr. Eva Hanáková, Ing. Petr Mrkvička, Jan Pleskanka, Hana Hlavičková, Mgr. Alena Horáčková, Jakub Růžička. Další spolupracovníci: Doc. MUDr. Pavel Urban, CSc. Na schůzce bylo také provedeno odzkoušení funkčnosti zřízených webových stránek projektu na adrese: <http://www.vubp.cz/rizikovost-odvetvi/>. Ing. J. Hlavínovi, odbornému garantovi projektu bylo sděleno heslo k přístupu do interních složek na tomto webu. Ing. Hlavín byl požádán o poskytnutí informací k certifikačnímu postupu na MPSV.

● 2. pracovní schůzka

Datum zasedání: 9. 4. 2015

Účast: Účast dle prezenční listiny. Pozvánka byla účastníkům rozeslána elektronicky (email ze dne 2. 4. 2015).

Průběh: Druhá schůzka řešitelského týmu probíhala dle stanoveného programu:

- a) Podání informace o průběhu plnění první etapy (M1 – M3; leden-březen 2015) řešení projektu.
- b) Projednání dalšího postupu řešení projektu – druhá etapa (M4-M7; duben-červenec 2015).
- c) Různé

Dle schváleného projektu byly v první etapě stanovené úkoly a činnosti splněny. V dalším bodu jednání byly diskutovány hlavní činnosti a obsah druhé etapy řešení dle schváleného projektu a měsíčního harmonogramu (M4-M7; duben-červenec 2015). Jednalo se zejména o vytvoření návrhu modelu rizikovosti jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE.

● 3. pracovní schůzka

Datum zasedání: 30. 7. 2015

Účast: Účast dle prezenční listiny. Pozvánka byla účastníkům rozeslána elektronicky (email ze dne 23. 7. 2015).

Průběh: Třetí schůzka řešitelského týmu probíhala dle stanoveného programu.

- a) Byla podána informace o průběhu plnění druhé etapy řešení projektu; o postupu prací na tvorbě modelu rizikovosti jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE (M4 – M7; duben - červenec 2015).
- b) Projednání dalšího postupu řešení projektu – třetí etapa (M8 - M9; srpen – září 2015).
- c) Různé

Vedle tvorby modelu rizikovosti jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE, byly hlavní údaje postupně konfrontovány

například se srovnatelnými statistikami Slovenska a s realizovanými výzkumy VÚBP, v.v.i. zejména ve spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR, Centrem pro výzkum veřejného mínění (subjektivní percepce pracovních rizik, akceptovatelné riziko související s prací z reálného chování na trhu práce, indikátor subjektivně vnímané kvality pracovního života v ČR).

Pro následující třetí etapu řešení projektu (08/2015 – 09/2015) byly zmíněny hlavní činnosti, úkoly a výstupy v návaznosti na měsíční harmonogram. Činnosti etapy č. 3 budou především zaměřeny na finální návrh certifikované metodiky.

Webové stránky projektu: <http://www.vubp.cz/rizikovost-odvetvi/> - aktualizovány materiály z porad a pracovní materiály (studie, statistiky) sumarizované v průběhu řešení projektu. Proběhla kontrola ekonomiky projektu (Kamila Myšková).

● 4. pracovní schůzka

Datum zasedání: 17. 9. 2015

Účast: Účast dle prezenční listiny. Pozvánka byla účastníkům rozeslána elektronicky (email ze dne 13. 9. 2015).

Průběh: Čtvrtá schůzka řešitelského týmu probíhala dle stanoveného programu.

- a) Byla podána informace o průběhu plnění třetí etapy řešení projektu; o postupu prací na tvorbě modelu rizikovosti jednotlivých ekonomických činností v rámci systému Klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE (M4 – M7; duben - červenec 2015).
- b) Projednání dalšího postupu řešení projektu – třetí etapa (M8 - M9; srpen – září 2015).
- c) Různé

Úkoly řešitelského týmu byly plněny. Byla prezentována základní filozofie nově vytvořené metodiky rizikovosti ekonomických činností s důrazem na zpracování míry rizikovosti odvětví a oborů dle CZ-NACE. Do konce září jsou činnosti zaměřeny především na finální návrh certifikované metodiky.

Proběhlo projednání filozofie metodiky. Na schůzce byl detailně projednán rámec dokončované metodiky pro objektivnější ohodnocení rizikovosti práce v ČR., a to na makro úrovni a s využitím oficiálních statistik a dostupných dat (bez další zátěže pro podnikatelské subjekty). Podle potřeby by vytvořený model měl umožňovat aktuální propočty (např. jednou za tři roky).

S cílem objektivizovat rizika v rámci odvětví ekonomických činností a vyloučit subjektivní charakter definování rizikovosti byly monitorovány a vyhodnoceny zdroje stávajících dostupných veřejných statistik, které členění na CZ-NACE sekce nebo ještě detailněji na oddíly vykazují. V maximálně možné míře jsou v metodice využity relativní ukazatele v rámci skupin CZ-NACE (sekce, oddíly), jako např. četnost případů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz, nemoc, ostatních úrazy na 100 nemocensky pojištěných, průměrné procento pracovní neschopnosti, průměrná délka trvání případu pracovní neschopnosti v kalendářních dnech, incidence nemocí z povolání na 100 tisíc zaměstnaných. V souhrnné matici dat jsou rovněž zahrnuty vlastní přepočty vycházející z absolutních hodnot některých ukazatelů, které jsou z důvodu zachování srovnatelnosti

jednotlivých odvětví převedeny na podíly a poměry vybraných vypočtených podílů (např. podíl počtu pracovních úrazů v odvětví z celkového počtu pracovních úrazů, vycházející z databáze informačního systému o pracovních úrazech Státního úřadu inspekce práce zpracované ze záznamů o úrazech, k podílu počtu nemocensky pojištěných osob v daném odvětví z celkového počtu nemocensky pojištěných). Vytvořená sumarizovaná matice dat umožňuje ve zvolených časových intervalech periodicky opakovat přepočtení výsledných hodnot s využitím ročně zveřejňovaných statistik (ČSÚ, ÚZIS, SÚIP, SZÚ). Není vyloučeno doplňování dalších proměnných nebo naopak v případě ukončení sběru a zveřejňování některých statistik vyloučení proměnných. Vyhovující a postačující navrhneme tříletou periodu přepočtu rizikovitosti odvětví. Jde o časový interval, který již může zachytit rychle se rozvíjející některá odvětví (např. odpadové hospodářství, zelená pracovní místa) a s nimi související dosud odhadovaná rizika. Snaha o definování možných ohnisek rizik je strategicky významný dlouhodobý makroekonomický cíl. Mnoho ze zveřejňovaných statistik poskytuje členění podle krajů (okresů), které by bylo vhodné podobným způsobem sumarizovat a vytvořit matici podobných proměnných s novým členěním. V tomto projektu však zmiňované není řešeno, neboť jde o obsah a výstupy nad jeho rámec.

Maketa (model) sumarizace dat do výsledné matice

	CZ-NACE sekce A, B, C atd.			
	Hodnota proměnné rok 2014	Průměr hodnot proměnné roky 2009 - 2013	Pořadí sekce pro jednotlivé proměnné a hodnoty 2014	Pořadí sekce pro jednotlivé proměnné pro průměrné hodnoty 2009 - 2013
Proměnná 1				
Proměnná 2			MATICE	POŘADÍ
Proměnná 3				
atd.				
SUMA			SUMA 1	SUMA 2

Matice pořadí může být dále matematicky zpracovávána. Tím bude při ohodnocování stupně rizik vyloučeno subjektivní posuzování (expertní váhy, koeficienty apod.).

Pro **poslední etapu řešení projektu** byly zmíněny hlavní činnosti, úkoly a výstupy (v návaznosti na harmonogram). Práce budou zaměřeny na **zpracování požadovaných výsledků**, vedle certifikované metodiky půjde zejména o výsledek:

- (1) Název výsledku: **Návrh opatření pro prevenci (zpráva)**

Druh výsledku: Hneleg - výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence příslušného poskytovatele.

Termín dosažení výsledku: **12/2015**

Popis výsledku: **Zpracování výstupní závěrečné zprávy obsahující výsledek charakteru Hneleg** (výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence MPSV) týkající se přehodnocení rizikovitosti práce v návaznosti na nový systém CZ-NACE s ohledem na změny výskytu a charakteru rizik

i důsledků nízké úrovně prevence BOZP. Ve zprávě budou předloženy **návrhy opatření, nástroje a postupy včetně návrhu informačních a osvětově propagačních materiálů pro podporu správné praxe pro prevenci v nejrizikovějších ekonomických činnostech.**

- **5. pracovní schůzka**

Datum zasedání: 10. 12. 2015

Účast: Účast dle prezenční listiny. Pozvánka byla účastníkům rozeslána elektronicky (email ze dne 30. 11. 2015).

Průběh: Pátá schůzka řešitelského týmu probíhala dle stanoveného programu. Na programu jednání pracovní schůzky byly následující body:

- a) Certifikovaná metodika.
- b) Projednání dalšího postupu k ukončení řešení projektu (závěrečná zpráva, smlouva o využití výsledků, implementační plán).
- c) Různé

Certifikovaná metodika

Byl zpracován návrh certifikované metodiky obsahující systém ekonomických činností dle CZ-NACE s novým objektivním ohodnocením rizikovosti práce. Metodika byla předložena MPSV k 30. 9. 2015 a současně bylo požádáno prostřednictvím odborného garanta projektu o udělení příslušné certifikace. Řešitelský tým však současně s metodikou nepředložil dva požadované oponentní posudky. Na výzvu odborného garanta byla řešiteli provedena náprava a dva nezávislí odborníci byli dodatečně požádáni o tyto posudky. Vzhledem k jejich značné pracovní vytíženosti zpracovali posudky až v průběhu listopadu. Oba posudky byly odbornému garantovi předány.

Ukončení projektu

Pro **poslední etapu řešení projektu** byly zmíněny hlavní činnosti, úkoly a výstupy (v návaznosti na harmonogram). **Práce byly zaměřeny na zpracování požadovaných výsledků a výstupů dle metodiky TAČR.**

VÝSLEDKY ŘEŠENÍ PROJEKTU

Výsledky (materiály a příslušné dokumenty) jsou uvedeny v jednotlivých přílohách této závěrečné odborné zprávy. Jedná se o:

Certifikovanou metodiku „**RIZIKOVOST EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V ČR**“ (včetně vydaného Osvědčení (viz také konec této zprávy); Implementačního plánu zavedení certifikované metodiky a Smlouvy o uplatnění certifikované metodiky č. 2015/75230-312 zpracované v rámci řešení výzkumného projektu č. TB03MPSV010; uzavřené podle ustanovení § 1749 odst. 2 zákona 89/2012, občanský zákoník, mezi Výzkumným ústavem, v.v.i. a Ministerstvem práce a sociálních věcí).

RIZIKOVOST EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V ČR

NÁVRH OPATŘENÍ PRO PREVENCI-VÝSTUPNÍ ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

Obsahující výsledek charakteru H_{neleg} (výsledky promítnuté do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence MPSV) týkající se přehodnocení rizikovosti práce v návaznosti na nový systém CZ-NACE s ohledem na změny výskytu a charakteru rizik i důsledků nízké úrovně prevence BOZP; včetně návrhů opatření, nástrojů, postupů a informačních a osvětově propagačních materiálů pro podporu správné praxe pro prevenci v nejrizikovějších ekonomických činnostech (např. viz níže uvedený poster).

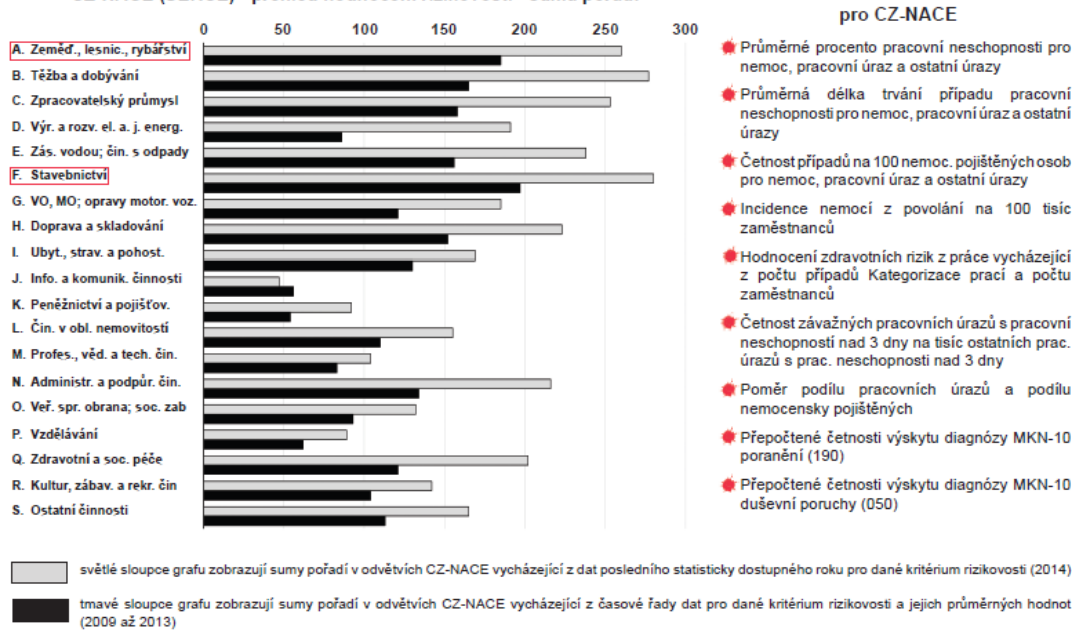

RIZIKOVOST EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ

Projekt řešený VÚBP, v.v.i., v roce 2015 reaguje na současný systém BOZP na makro úrovni. Jeho cílem je stanovit nové, objektivní, sofistikované míry rizikovosti jednotlivých odvětví a oborů lidské činnosti (CZ-NACE) promítnuté do výstupní metodiky. Tato metodika zohledňuje změny charakteru práce a pracovních činností i výskyt rizikových faktorů práce. Využívá detailních analýz pracovní úrazovosti a dalších databází a registrů s vyloučením subjektivního stanovení míry rizikovosti. Výsledky řešení mohou být použity pro efektivní alokaci zdrojů, cílené použití nástrojů, pro zaměření kontrolní činnosti a celkově se mohou stát významným přínosem pro ovlivňování pracovních podmínek a snižování počtu pracovních úrazů a nemocí z povolání v ČR.

Výsledná rizikovost je spočtena jako suma pořadí odpovídající míře rizika pro CZ-NACE (sekce, popř. oddíl) a jednotlivým klasifikačním kritériím rizikovosti, kde vyšší hodnota pořadí a výsledné sumy odráží vyšší míru rizika.

CZ-NACE (SEKCE) - přehled hodnocení rizikovosti - suma pořadí

ODVĚTVÍ PODLE PODÍLU PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A NEMOCENSKY POJIŠTĚNÝCH OSOB

Projekt TB03MPSV010 „Rizikovost ekonomických činností v ČR“ řešen Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v.v.i., v období 1/2015-12/2015 s finanční podporou TA ČR v rámci Programu BETA.
Odborný garant: MPSV – odborný gestor: Ing. Jaroslav Hlavín
Řešitelský tým: Ing. Lenka Svobodová, Ing. Iveta Mlezivová, Jan Pleskanka, prom. mat., CSc., Ing. Petr Mrkvička

T A
Č R

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Č. j.: 2015/75230-312

v y d á v á
O S V Ě D Ě N Í

o uznání uplatněné certifikované metodiky
v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“

Název metodiky: „Rizikovost ekonomických činností v ČR“

Cíle metodiky: Stanovení rizikovosti ekonomických činností dle CZ-NACE na základě aktuálního ocenění potenciálních nebezpečí vzniku poranění člověka či poškození jeho zdraví v pracovních systémech za účelem případné novelizace právních předpisů.

Obor (podle CEP): AP - Aplikovaný výzkum, AH – Ekonomie, AQ - Bezpečnost a ochrana zdraví, člověk - stroj

Autor/autorský kolektiv: Ing. Lenka Svobodová, Ing. Iveta Mlezivová za podpory řešitelského týmu projektu (MUDr. Eva Hanáková, Ing. Petr Mrkvička, Jan Pleskanka, prom. mat., CSc.)

Příjemce podpory (na jejímž základě byla metodika vytvořena): Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

Dedikce (uvedení odkazu na příslušný projekt VaV, výzkumný záměr nebo dotační program):

<http://www.isvav.cz/projectDetail.do?rowId=TB03MPSV010>

<http://www.vubp.cz/rizikovost-odvetvi/>

Zpracovatelé 2 nezávislých oponentních posudků (posudky jsou přílohou osvědčení):
prof. Ing. Zuzana Dvořáková, CSc., Ing. Jaromír Elbel

Novost postupů u dané metodiky (srovnání novosti postupů oproti původní metodice nebo zdůvodnění postupů pokud se jedná o zcela novou metodiku): Metodika svými postupy splňuje kritérium novosti, je jednoduchá, transparentní. Stanovuje zdroje dat, postup zpracování i výstup pro určení rizikovosti odvětví a oborů činností na makro úrovni v národním hospodářství ČR. Model i jeho algoritmus nebyl nikde publikován a ani v zahraničí nebyla nalezena obdobná metodika. Tvorba modelu je založena na oficiálních statistických datech. Praktická aplikace modulu nevyžaduje žádná speciální šetření ani nevyvolává dodatečné náklady. Originalita spočívá ve specifickém uspořádání a zpracování dostupných a standardně vedených dat o nemocnosti, úrazovosti apod.

Popis a forma uplatnění metodiky v praxi (pro koho je určena a kde bude zveřejněna): Metodika je určena zejména pro MPSV, Radu vlády pro BOZP, sociální partnery a dále pro odbornou i širokou veřejnost účastnící se aplikační praxe. Nabízí věcnou a metodickou podporu pro tvůrce sociální politiky a politiky BOZP při plnění náročných úkolů za účelem případné novelizace právních předpisů a přijímání účinných preventivních opatření a možnost sledovat a posuzovat na základě opakovaných výpočtů účinnost aplikovaných opatření v oblasti BOZP. Aplikace metodiky může být vhodná pro objektivní stanovení sazeb pro zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Výsledky zpracované dle metodiky mohou být použity pro tvorbu strategií, pro koncepční materiály, Národní politiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Národní akční programy BOZP pro vymezená období), která je průřezovým strategickým dokumentem ve vztahu k ostatním resortním působnostem. Výsledky mohou rovněž sloužit pro cílenou kontrolní a dozorovou činnost Státního úřadu inspekce práce nejrizikovějších pracovních činností a pracovních míst.

Metodika bude zveřejněna na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.

PŘÍLOHY ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY

- Certifikovaná metodika „Rizikovost ekonomických činností v ČR“
- Osvědčení o uznání uplatnění certifikované metodiky v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“, (č.j. 2015/75230-312)
- Implementační plán aplikace výsledků projektu v praxi – Implementační plán zavedení certifikované metodiky „Rizikovost ekonomických činností v ČR“
- Smlouva o uplatnění certifikované metodiky č. 2015/75230-312 zpracované v rámci řešení výzkumného projektu č. TB03MPSV010. Uzavřená podle ustanovení § 1749 odst. 2 zákona 89/2012, občanský zákoník mezi: VÚBP, v.v.i. a MPSV.
- Výstupní závěrečná zpráva „Návrh opatření pro prevenci“